

УДК:
Н.О. Гунько

378.013+371.3+780.7

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри вокалу та хорових дисциплін
Херсонського державного університету

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ-МУЗИКАНТІВ ДО ХУДОЖНЬО-ВИКОНАВСЬКОЇ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ВОКАЛЬНИХ ТВОРІВ

Анотація. У тезах обґрунтовується важливість і необхідність у структурі фахової діяльності педагога-музиканта готовності до художньо-виконавської інтерпретації музичних творів. Пропонуються оптимальні педагогічні умови організації процесу підготовки студентів до художньо-виконавської інтерпретації вокальних творів.

Ключові слова: художньо-виконавська інтерпретація, майбутній педагог-музикант, педагогічні умови, вокальна підготовка.

Abstract. The thesis substantiates the importance and necessity in the structure of professional activity of teacher-musician readiness for artistic and performative interpretation of musical works. The optimal pedagogical conditions for organizing the process of preparing students for artistic and performing interpretation of vocal works are offered.

Keywords: artistic and performing interpretation, future music teacher, pedagogical conditions, vocal training.

Важливою проблемою вокальної підготовки майбутнього педагога-музиканта є формування готовності до художньо-виконавської інтерпретації музичних творів. Художньо-виконавська інтерпретація є складним багатогранним процесом вивчення та відтворення у реальному звучанні художнього змісту музичного твору, вона передбачає глибоке осмислення

авторського задуму художнього образу, особистісне ставлення до нього, втілення змістової сутності в музичному виконанні.

Художньо-виконавська інтерпретація вокальних творів має свою специфіку, що зумовлюється насамперед особливостями вокальної навчальної діяльності майбутніх педагогів-музикантів, зокрема: володіння співацькими вміннями та навичками, глибокою усвідомленістю закономірностей процесу голосоутворення, володіння навичками координування роботи власного голосового апарату, високим рівнем розвитку вокально-слухових навичок. Готовність майбутнього педагога до художньо-виконавської інтерпретації вокальних творів передбачає наявність сформованої настанови на глибоке розуміння авторського задуму написання музичного твору; усвідомлення стильових особливостей, культурно-історичних традицій та художнього напрямку, до якого належав автор; розуміння виконавських засобів відтворення музичного образу в реальному звучанні та досконале володіння вокально-виконавською технікою; індивідуально-особистісне переживання художнього образу твору, що виконується та власну художню концепцію його звукового втілення.

Ефективність фахової підготовки майбутнього педагога-музиканта значною мірою визначається забезпеченням необхідних умов вокальної підготовки студентів. Саме про важливість розробки педагогічних умов неодноразово наголошується у наукових працях з проблем музичної педагогіки українськими авторами: М. Білецька, А. Зайцева, А. Козир, О. Олексюк, О. Отич, А. Ткачук, Г. Падалка, О. Ростовський та ін. У визначенні педагогічних умов навчання музичному мистецтву Г. Падалка наголошує, що «умови – це цілеспрямовано створені чи використовувані обставини мистецького навчання, що забезпечують можливість досягнення його результативності» [1, 160].

Специфічність професійної підготовки майбутнього педагога-музиканта передбачає створення таких педагогічних умов, які забезпечили б ефективність використання вокального мистецтва в навчальному процесі, як для вокальної

підготовки студента, так і для його культурних і духовних орієнтацій та особистісного розвитку. Вирішення зазначеної проблеми можливе при дотриманні педагогічних умов, що сприятимуть усвідомленню студентом значущості вокального мистецтва в його професійній діяльності. На думку В. Ягупова, найефективнішим напрямком підвищення якості будь-якого навчання є створення таких психолого-педагогічних умов, при яких учень здатний зайняти активну особистісну позицію і розкритися як суб'єкт навчальної діяльності.

У нашому дослідженні ми визначили наступні *педагогічні умови* підготовки студентів-музикантів до художньо-виконавської інтерпретації вокальних творів:

- створення художньо-творчого середовища у процесі вокального навчання;
- стимулювання студентів до пізнання сутності художнього змісту вокальних творів;
- цілеспрямоване формування узагальнених прийомів відтворення художніх образів на основі логіки інтерпретаційного процесу;
- забезпечення пріоритету самостійно-творчої музично-виконавської діяльності.

Створення художньо-творчого середовища – одна із головних умов мистецького навчання загалом. Дотримання цієї умови орієнтує на інтенсифікацію культурологічних, естетичних, творчо-діяльнісних чинників, що сприяють вияву власної системи цінностей студента, ініціюють його духовну суверенність, виявляють індивідуальні якості й відповідно до них відбувається творче опанування музичного матеріалу через призму власного неповторного відчуття. Ця умова реалізується на ґрунті особистісно зорієнтованого підходу й передбачає розвиток особистості студента, спрямованість навчального процесу на самопізнання, самореалізацію, що забезпечує дію внутрішніх механізмів формування особистісних якостей, зокрема художньо-виконавської пам'яті.

Стимулювання студентів до пізнання сутності художніх образів музики орієнтує на активізацію пізнавальної та пошукової діяльності майбутніх педагогів-музикантів у процесі вокальної підготовки. Пізнання сутності художніх образів є необхідним для створення їх виконавської інтерпретації та відтворення у реальному звучанні. Ця умова спрямовується на поглиблення музичних та художніх знань студентів, забезпечує усвідомлення взаємозв'язку емоційного та раціонального у інтерпретації музичних образів.

Цілеспрямоване формування узагальнених прийомів відтворення художніх образів на основі логіки інтерпретаційного процесу орієнтує на впровадження діяльнісного підходу в навчання. Ця умова передбачає формування вокально-виконавської техніки студента на основі усвідомлення закономірностей художньо-інтерпретаційного процесу, набуття ним вмінь розпізнавання художньо-сміслових елементів музичних творів, визначення їх узагальнених та контекстних значень, досягнення драматургії змістовного розвитку, а також вибір художньо-доцільних засобів виконавської виразності.

Забезпечення пріоритету самостійно-творчої музично-виконавської діяльності є домінантною умовою у процесі роботи над художньо-виконавською інтерпретацією вокального твору. Лише набуття особистісного художньо-практичного досвіду, усвідомлення власних переживань у процесі вокально-виконавської діяльності, її рефлексивний аналіз – сприяють ефективності протікання інтерпретаційного процесу.

Таким чином, вважаємо, що для підвищення ефективності підготовки майбутнього педагога-музиканта до художньо-виконавської інтерпретації вокальних творів у процесі вокального навчання необхідно створити певні педагогічні умови: створення художньо-творчого середовища у процесі вокальної підготовки студентів; стимулювання студентів до пізнання сутності художнього змісту вокальних творів; цілеспрямоване формування узагальнених прийомів відтворення художніх образів на основі логіки інтерпретаційного процесу; забезпечення пріоритету самостійно-творчої музично-виконавської діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) / Г.М.Падалка. – К. : Освіта України, 2008.– 274 с.